

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. XXX. Spoletana testamenti. De Statuto prohibente mulieri, vel alteri, testamenti factionem absque certis solemnitatibus, an & quando valeat; Et quatenus sic, quando dicatur ei satisfactum, sive ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

videntur, ut potius timendum, quam sperandum sit.
 14 In hoc autem proposito mulieris nuptæ extrâ patriam, an scilicet remaneat subdita huic Statuto restrictivo libertatis testandi, quod sit in ejus patria, non autem in domicilio viri, cum tunc cessent dictæ rationes, ac potius retorqueantur; Contrarium in facti contingentia pluries consultus credidi; Ad majorem tamen cautelam (ubi præsertim factum diuturni domicilii afflueret), consului, ut ipsa mulier expressè declararet animum, quem habuit deferendi naturalem patriam, atque contrahendi verum domicilium in patria viri, quoniam rei veritate, ac facti assilente, ista declaratio in coadjuvationem dispositionis legalis nimium conferre videtur, cum hæc materia pendeat ab animo, ut *subiis. de præminent.* ad hanc materiam civilitatis pluries.

ditatem hujusmodi Statutorum circa testamenta mulierum.

- 12 Ubi Statutum exigit interventum proximiorum, non sufficit, si interveniant remotiores, & n. 15.
- 13 Legatarius an dicatur ita intercessatus, quod non debeat intervenire tanquam proximior.
- 14 Legatarius est idocuus testis in testamento.
- 15 Declaratur conclusio, de qua num. 12.
- 16 An dictorum Statutorum solemnitas cesset, ubi imminet periculum mortis testantis.
- 17 Statuta unius loci interpretari possunt cum Statutis locorum adjacentium.
- 18 An cesset hujusmodi Statutorum forma, ubi agitur de testamento prudenter, & bene ordinato.

DISC. XXX.

SPOLETANA
TESTAMENTI

PRO

SALVATORE FONTANA

CUM

MODESTA PERSICA.

Discursus pro veritate.

De Statuto prohibente mulieri, vel alteri, testamenti factionem absque certis solemnitatibus, an, & quando valeat; Et quatenus sic, quando dicatur ei satisfactum, sive absque interventu solemnitatum, testamentum sustineatur. Et an ille, cujus præsentia, vel consensus requiritur, possit sibi ipsi auctorari.

SUMMARIUM.

- 1 Acti series.
- 2 Quod consulentibus non sit deferendum.
- 3 Quomodo motiva per judicantem consideranda sint.
- 4 De questione, an valeant Statuta prohibentia mulieribus facultatem testandi sine aliquorum consensu, vel interventu.
- 5 Datur modus, quomodo dicta questio decidenda sit cum casuum distinctione, & an testamenta sint permittenda, vel prohibenda.
- 6 De Statuto prohibente mulieri habenti filios, nè ad aliorum favorem, quam ipsorum disponere possit.
- 7 De Statuto prohibente conjungi testari ad favorem alterius conjugis, remissive.
- 8 De validitate Statuti exigentis in testamentum nedum præsentiam, sed etiam consensum.
- 9 Quando in Statutis conditis à Civitate recognoscite Superiorem, requiratur conformatio in forma specifica, vel sufficiat in forma communi.
- 10 Civitates subditæ non possunt condere Statuta contra jus.
- 11 Deratione, cui innitatur opinio volentium vali-

Disponente Statuto Civitatis Spoleti, ut nulla mulier testari possit sine præsentia sui viri, patris, & filiorum puberum majorum 14. annis existentium in loco, seu istis deficientibus, sine præsentia duorum Proximiorum, usque ad tertium gradum, Cum Victoria Persica, patre, ac filiis destituta, testamentum condidisset, cum præsentia viri, & duorum conjunctorum, quorum unus in secundo gradu conjunctus erat, alter verò secundo, & tertio, neglecto altero, qui in secundo æquali, & sic proximior erat, in quo testamento factis pluribus legatis plis, & prophanis, uno præsertim dicto neglecto consobrino, hæredem instituit Salvatorem virum; Hinc orta est controversia in partibus super hujusmodi testamenti validitate, atque utraque parte Advocatos curiæ consulentibus, duo ex senioribus, primique ordinis, requisiti per Modestam testatricis sororem ab intestato venientem, ad requirementis oportunitatem pro invaliditate responderunt, Alter verò pariter senior, ac primi ordinis, Et ego (semper omnium minimus), requisiti pro parte Salvatoris hæredis instituti, pro validitate respondimus; (Atque hinc arguendo ex præsentibus ad præterita, facile edocemur, quantum Consulentibus sciendum sit, & quam manifestus error sit judicantium, ita simpliciter, in sola eorum auctoritate judicium proferre.)

In tres autem inspectiones questio hinc indè distincta fuit, ob tria separata motiva, quæ, ego præsertim, qui sui primus in scribendo, deducebam, ex quibus unius subsistentia sufficiebat, multò magis omnibus infimul ponderatis, ut unum in alterius corroboracionem deserviat; A judicantibus enim satis attendendus videtur concursus plurium motivorum ad eundem finem tendentium, atque ad invicem se confoventium, quoniam ubi singula non sufficerent, sæpius tamen unita juvant, ut frequens habemus super interpretandis, vel defumendis ambiguis morientium, vel contrahentium voluntatibus; Et in his terminis specialibus prædicatum habemus in *Viterbien. hereditatis 4. Martii 1641. & 28. Martii 1642. coram Ghislerio, & in eadem 1. Junii 1643. coram Verospio, quarum prima, & tertia sunt impress. decis. 9. & 193. par. 6. recen.*

Prima inspectio erat, super hujusmodi Statutorum validitate in genere, necnon super validitate istius in specie, ob qualitatem Apostolicæ confirmationis, quæ ex hac parte supponebatur in forma communi; Altera verò, an Statuto prædicto, satisfactum esset cum interventu dictorum proximiorum, quorum unus erat remotior, non obstantes preteru proximioris utpotè legatarii, ac intercessatis; Et tertia demum, an ubi etiam dictus interventus omni-

omniò deficeret, vel esset contra formam Statuti, testamentum adhuc subsinere deberet, stante sinceritate actus, atque imminente periculo mortis testatricis.

Quod ad primam; Scribentes hinc inde, deducamus auctoritates, quæ pro majori parte habentur collectæ per Rot. in dicta prima Viterbien. hereditariis coram Ghislerio decis. 9. part. 9. recent. tunc non impressa, ubi quamvis multi allegarentur firmantes hujusmodi Statutorum validitatem, ac etiam rationabilitatem ob imbecillitatem fœminei sexus, quodque potius gratiam, quàm odium testantium contingere videantur; ut ita mulieres præservatæ remaneant ab illis fraudibus, & concussionibus, quibus subjacere solent; Nihilominus, allegatis aliis contrarium tenentibus, dicitur quod ista sit magis communis, assignata per ejus sequaces ratione ademptæ libertatis testandi, atque super hoc nimium certatum fuit, dum scribentes pro invaliditate, insistebant in eo, quod in supra allegatis decisionibus editis in eadem Viterbien. istud motivum suspensum fuit, Rote declarante, quod ob articuli difficultatem nihil firmabat, sed relinquebat in suspenso, confirmando tamen primam decisionem ex aliis motivis in ea deductis, illo præsertim rationabilitatis dispositionis, ac etiam quia testamentum sine fraude, & affectatione conditum erat in Ecclesia, seu Monasterio, & sic in loco exempto à jurisdictione statuentium.

Refectendo autem ad veritatem, inanem, ac insipidum mihi videbatur iste legulicis labor, insistendi super cumulo Scribentium, ac enumerando, cui major numerus assisteret, dum præsertim major pars est Consultentium hinc inde ad requirentium oportunitatem, eodem modo, quo in præfenti faciebamus tot Advocati, cum verè decisio pendere videatur à singularum casuum, seu Statutorum qualitate, & circumstantiis, & cum qua easum distinctione pugnantes opiniones invicem conciliabiles videntur, potissimè quia testandi libertas per legitas reputata fuit beneficium nature, à lege positiva non immutandum, quod est æquivocum, dum ex Aristotele, Tacito, Plutarcho, ac ipsomet Cicerone, acerrimo testamentorum defensore habetur quod apud Athenienses, Germanos, aliasque nationes prohibita erat testamenti factio, utpotè tribuens potestatem disponendi de tempore, quo post mortem resolutum est dominium, ipseque disponens annihilatus est, ut supra disc. 1. & latius sub tit. de fideicommiss. disc. 141.

Primus igitur casus est, ubi Statutum simpliciter prohibet mulieribus testari ad aliorum favorem, quam filiorum, quos habeant, præsertim verò de dote; Et tunc, licet aliqui hujusmodi Statuta impugnaverint tanquam irrationabilia, atque adimentiona testandi libertatem; In contrarium tamen est magis communis, & recepta, ex iis, quæ habentur in Urbevetana, & in Bivantina sub tit. de dote disc. 105. & 106. & prius dixit Rota in alia Urbevetana restitutionis dotis coram Merlino, & Roias inter eorum impressas apud Merlin. decis. 828. & 853. & apud Roias decis. 157. Isto enim casu, cum bona materna, præsertim dotalia, ex quodam naturali instinctu, vel usu, filiis quasi debita videantur, atque injustum, ac irrationabile sit, ut mater, privando proprios filios, ad extraneorum favorem disponat, idcirco Statutum reputatur potius favorabile, quàm odiosum; Licet enim contineat odium mulieris, cui disponendi libertatem adimit, nihilominus continet favorem filiorum, qui præponderat, ideoque præponderantia debet attendi; Nulla enim datur

lex, quæ ad favorem unius edita, alterius odium non contineat, sed spectandum est quid præponderet; Ideoque auctoritates, ac decisiones istum casum percipientes, quæ super puncto in genere cumulabantur, ad rem non faciebant, utpotè diversam, ac particularem habentes rationem.

Alter casus est in Statutis prohibentibus viro filios habenti, disponere ad favorem uxoris, vel e-
7
contrà, de quo in Massanen. disc. 32. & pariter ob peculiarem rationem in hac specie militantem, auctoritatem illam percipientes incongruè cumulabantur super articulo in genere.

Tertius casus est, ubi Statutum, non solum exigit præsentiam, sed etiam consensum, & tunc rationabilior videtur opinio negantium ejus validitatem, quoniam, non solum est restringere testandi libertatem, sed etiam inducere, ut ultima voluntas pendeat ab alieno arbitrio, ut in specialibus terminis Statuti Spoletani, Ciroch. discipr. 21. num. 5. & seq.

Verùm ubi talis lex edita esset à supremo Principe habente jus legem condendi, ac dispensandi juri positivo, adhuc illa, quamvis parùm rationabilis, servanda videretur, quoniam, cum factio testamenti, uno, vel altero modo proveniat à dispositione juris positivi, ut supra, hinc proinde, potest huic per Principem habentem jus legis condendæ dispensari, tam augendo, quàm minuendo solemnitates ab eo præscriptas; Non enim subest congrua ratio, quare lex civilis, non contenta probatione naturali, numerum septem testium, aliasque solemnitates, etiam in viris prudentibus, ac seductionibus, vel concussionibus non subjectis præscribere potuerit, atque id facere non possit altera lex positiva, quæ legem communem tollere, vel moderari potest.

Hinc proinde Statuti ratioabilitas, vel æquitas, aut e contrà, irrationabilitas, vel iniquitas, in proposito per Scribentes respectivè ponderari solitæ, ad duos effectus considerandæ veniunt; Primò scilicet, ad latam, & benignam, vel respectivè strictam, & rigorosam ejus intelligentiam; Et secundo in ordine ad Statuta Civitatum inferiorum, ac subditarum, quæ jus condendi legem non habent, citrà qualitatem confirmationis concessæ per Principem, ut ubi tam jus commune, quàm odibilitas, ac irrationabilitas resistunt, illa esse debeat in forma specificæ, in altero autem casu sufficiat in forma communi, juxta receptam distinctionem, quam præsertim habemus frequentem in proposito Statutorum excludentium successionibus fœminas propter masculos, de qua plenè decis. 438. par. 4. recent. tom. 2. Adde. ad Greg. decis. 267. Duran. decis. 36. Merlin. decis. 828. num. 1. Et in specie Statuti Spoletani in Spoletana successione 29. Junii 1651. coram Celfo inter suas decis. 125. & pluries sub tit. de success. ubi est peculiaris statutorum sedes.

Quartus demùm casus est, ubi sola præsentia proximiorum requiratur, non autem consensus; Et tunc Statutum, magis de favore, ac rationabilitate, quàm de odio, ac irrationabilitate participare videtur, ob muliebrem fragilitatem, seductionibus, & concussionibus subjectam; Ideoque cum in hac facti specie, talis esset Statutaria dispositio, exigens solum præsentiam, non autem consensum, non improbabilis, mihi videbatur opinio Consultentium pro altera parte, ut sufficeret ea confirmatio, quæ de isto Statuto habetur, dum præsertim ex facti circumstantiis omninò clarum non est, an ea sit in forma communi stante ejus antiquitate, & observantia; De reliquo autem, prorsus erroneum esse

De LUCA
De testamentis
et ceteris
CIVILIBUS

se dicebam assumptum dictorum Consulentium in contrarium, super indefinita huiusmodi Statutorum validitate, quamvis condita esset per Civitates subditas eum sola confirmatione in forma communi.

10 Certum enim est, ut talibus Civitatibus subditis, interdicitur sit statuere contra jus, præsertim verò in Statu Ecclesiastico ob expressam dispositionem Constitutionis Ægyptianæ, *Burrat. & Adden. decis. 6. Gregor. & Adden. decis. 267. dicta decis. 438. p. 4. rec. 10. 2.* Ratio autem in qua principaliter fundantur *Dec. conf. 455. Engen. consil. 76. lib. 2. Al-dobrandin. cons. 34. lib. 2. Afflic. & Ursil. decis. 260. Tiraquell. de legibus connubialibus glos. 5. n. 98.* & cæteri huiusmodi Statutorum validitatem tenentes, in eo consistit, quod cum forma testandi tota præscripta sit à jure positivo, nihil prohibet illam alterari ab eo, qui dicto juri dispensare potest; Ergò præsupponitur potestas legis condendæ, ac respectivè destruendæ, quam Civitatibus subditis aliàs non competentem simplex confirmatio in forma communi absque dubio non tribuit, nisi ubi contineret potius rationabilem reversionem ad jus antiquum, nostris moribus magis adaptatum, quam irrationabilem correctionem, ut est in casu Statutorum excludentium fœminas propter masculos, seu cognatos propter agnatos, ut *sub d. tit. de success. son.*

Et quamvis Consulentes in contrarium, magnū fundamentum constituerent in auctoritate *Angel. conf. 88. num. 2.* ubi quod accedente confirmatione Superioris, huiusmodi Statuta valida censenda sunt; Attamen ponderabam id in proposito non ob stare, quoniam *Angelus* non aperit, an confirmatio esse debeat in forma communi, vel specifica, imò potius de hac secunda expressè sentire videtur, ob rationem, quam in fine assignat, quod scilicet Statutum à Papa, vel Imperatore confirmatum, reputandum est tanquam lex canonica, vel civilis, quæ potest antiquæ legi derogare; Igitur supponit eam confirmationem, quæ transire facit Statutum confirmatum in legem confirmantis, quod utique dici non potest de confirmatione in forma communi.

Quo verò ad alteram inspectionem, an scilicet posita Statuti validitate, illi satisfactum esset cum præsentia illorum conjunctorum, qui interveniunt; Difficultas restringebatur ad spectum proximioris in secundo gradu, cujus præsentia in Civitate probatur, unde propterea Consulentes in contrarium dicebant, quod satisfactum non esset Statuto, adhibendo remotiorem, dum proximior aderat *ex Decian. conf. 1. num. 377. lib. 1. Honded. conf. 5. num. 18. & sequen. lib. 2. Piez. ad Statut. Urbis lib. 1. glos. 13. numer. 5. cum sequen. & Rota satis frequenter occasione contractuum initorum per mulieres, vel minores occasione præsertim solemnitarum requisitarum per Statuta Urbis 113. & 151. ut in sua materia sub tit. de alienat. & contract. prohib.*

Atque ad motivum ex hac parte deductum, quod prædicti proximioris interventus neglectus esset ob ejus interesse, cum esset legatarius, Respondebant id non ob stare, cum legatarii interesse dicitur secundarium *ex Bald. conf. 82. num. 1. lib. 4. Gratian. disp. 356. num. 23. & seq. ubi de consimili Statuto Asculano, de quo infra disc. sequen. Unde propterea receptum habemus, quod legatarius est validus testis in testamento, §. Sed neq; in his. de testamen. ubi glos. Aretin. & cæteri, Burrat. decis. 456. num. 6.*

Verum (cum sensu etiam veritatis) dicebam huiusmodi objectum nullam habere substantentiam, at-

que Judaismi speciem continere; Ista siquidem inspectio, an interesse, quod habet proximior, cujus interventus à Statuto desideratur, sit proximior, ac principale, vel potius remotum, ac secundarium, procedit ad effectum salvandi actum à nullitate, quæ opponeretur ob interventum interessati; Sed ubi ad majorem actus validitatem, ejusdemque dispositionis, atque ipsiusmet proximioris aliàs intervenire debentis majorem utilitatem, cautelam, omnemque dubitandi occasionem removendam, ipso proximior sciente, & laudante actum faciendum, atque jam factum approbante, utpote sibi proficuum, vocatur alter post eum immediatè veniens, ita ut intentioni, seu fini statutentium sit satisfactum, tunc non videtur in qua legali auctoritate, vel ratione, hoc assumptum fundetur.

Dato enim quod legatarius possit esse testis in testamento, sive quod in illo cum ejus præsentia, vel consensus faciendo, utrumque, vel eorum alterum præstare possit ad sui favorem, Attamen negari non potest, ut id sit controversum inter DD. qui nil pacificum in jure relinquere voluerunt, plerisque volentibus, ut dictus consensus, vel interventus utpote requisitus pro solemnitate, atque ad integrandam personam, seu auctorizandum actum, interponi non possit ad sui commodum, ex regula, ut nemo sibi ipsi auctorari possit, ut habetur in *dicta Asculana dotis disc. sequenti*; Igitur sanum ac prudens consilium fuit, ita omnem occasionem dubietatis remove, & consequenter proflus irrationabile est, ut quod inductum est ad ædificandum, deservire debeat ad destruendum, quodque gesta ad majorem cautelam, & firmitatem, inducerent annulationem, ut ad aliud propositum ratiocinatur *Rot. apud Seraph. decis. 232. num. 5.* Et ex hoc in facti specie meo iudicio cessabat omnis difficultas, ubi etiam indubitata esset dicti Statuti validitas, adeò ut omnia contenta in præcedenti inspectione procederent juxtà sensum Consulentium in contrarium, quodque neque subsisterent sequentia.

Demum quoad tertiam inspectionem, an scilicet dato defectu, hic ob staret, stante imminente morte testatrix, sive ob cessantem fraudem ex actus sinceritate aliunde justificata, seu ex prudenti ordinatione; Quatenus pertinet ad primam partem imminenti periculi mortis; Ut ex ista ratione cesset necessitas adhibendi tales solemnitates, ne interim, dum proximi requiruntur, infirmus pereat, firmant *Corn. conf. 53. lib. 4. Menoch. conf. 351. num. 32. Tomat. decis. 68. numer. 59. & decis. 82. num. 37.* Cumque liceat consimila Statuta, vel leges Civitatum, seu provinciarum adjacientium allegare pro interpretatione juxtà traditionem *Ias. in l. de quibus num. 6. ff. de legibus Constant. in l. 1. de fl. official. lib. 12. num. 36. add. ad Rovit. pragmat. 1. de cess. bon. hinc dicebam id bene probari ex consimili Statuto Senogallien. per quod ad litteram excipitur casus imminenti periculi, alter pestis.*

Et quoad alteram prudentis, beneque ordinatæ, ac verisimilis dispositionis, ut ista concurrente non habeatur ratio huiusmodi defectus firmant *Corn. d. conf. 53. lib. 4. Apom. conf. 148. lib. 2. Negusant. jun. conf. 514. numer. 18. Pisanel. in addit. ad Affl. decis. 260. & firmavit Rota in allegatis decisionibus Viterbien. coram Gbislario & Verospio, quarum prima, & ultima sunt decis. 9. & 193. part. 9. rec. Et confecerunt, quæ habentur de testamento cæci, & de testamento minoris ad favorem curatoris, vel infirmi ad favorem medici, cum similibus, de quibus *hoc eod. tit.* Id autem per Consulentes non negabatur, sed solum impugnabatur applicatio ad factum ex istis*

Atque circumstantiis, quæ verè irrationabilitatem non continebant; Atque juxta præmissa fuit in prima instantia per Vicarium in partibus responsum pro testamenti validitate; Incertum autem est, an causa ulteriorem progressum habuerit

ASCULANA

DOTIS seu TESTAMENTI

PRO

FRATRIBUS DE PEROTTIS.

Responsum pro veritate.

De Statuto Asculano prohibente mulieribus nuptis testamenti factionem absque præsentia, vel requisitione viri, an dicatur illi satisfactum per consensum præcedentem, vel subsequenter à viro præstitum, sive per interventum procuratoris ad id per eum deputati, quoties testamentum ad ejusdem viri favorem conditum est.

Et ubi testamentum ad formam dicti Statuti invalidum censendum esset, an ex illo resultet revocatio prioris testamenti quod solemniter, ac validè initum sit.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 **V**ir, vel alter, cujus consensus requiritur in testamento mulieris, an possit dare consensum disponendi ad ejus favorem n. 4.
- 3 **I**n revocatione testamenti necessaria non est illa solemnitas, qua necessaria est in consecutione, & n. 6.
- 4 **C**ontrarium ejus quod habetur n. 2.
- 5 **E**xaminantur rationes, quibus hujusmodi Statuta inniuntur.
- 6 **D**eclaratur conclusio, de qua n. 3.

DISC. XXXI.

COrinda de Perottis, de anno 1641. servatis in omnibus solemnitatibus, tam juris communis, quam Statuti Asculani, validum, nulloque defectu elidibile testamentum condidit; De anno autem 1647. cum vellet, dicto priori testamento revocato, aliud condere ad favorem viri, cujus interventum ex dicto Statuto in testamentis per mulieres uxoratas ordinandis requiritur, timens ille, an possit auctoritari actum ad sui favorem ordinandum, per aliquos dies præcedentes, consensum, ac licentiam generalem dedit uxori, pro libito testandi, absque ejus interventu, vel requisitione, constituendo etiam ad abundantiore cautelam procuratorem, qui

ipsius nomine in hujusmodi testamento intervenire posset, ut servatum fuit, adhibendo scilicet dicti procuratoris interventum.

Hinc sequuta dictæ mulieris morte, ejus fratres aliàs ab intestato successores præterepti caperunt hujus ultimi testamenti invaliditatem ob non servatam formam Statuti circa interventum viri, qui sibi auctorari non poterat, Atque Sapientes de partibus opinabantur hujusmodi præteritionem benè fundatam esse ex eo, quod dicta viri præsentia requisita videatur ad integrandam personam mulieris ac pro forma, quo posito sequebatur illam impleri debuisse præcisè, cum ipsius scilicet viri, non autem procuratoris interventu in ipso actu absque eo, quod suffragaretur præcedens, vel subsequens consensus, quodque idem actus ordinari non potuerit ad favorem ejusdem viri auctorantis juxta receptam distinctionem inter consensum, vel interventum requisitum pro forma & ad integrandam personam, ac alterum requisitum pro solo interesse, ut ultrà generalia per D.D. tradita in terminis donationis causa mortis, vel alterius contractus faciendi per filiosfamilias cum præsentia & consensu patris, & de quibus in suis respectivè sedibus.

In his specialibus terminis firmant. *Dec. conf. 455. num. 8. & conf. 612. numer. 5. & 6. Petr. Pecchius de testam. inter vir & uxor. lib. 2. cap. 7. Ursill. ad Afflict. decis. 260. num. 3. Panzirol. conf. 187. num. 21. & sequen. Eugen. respondens in eodem casu cum Panzirol. conf. 76. num. 44. & sequen. lib. 2.* Et ex quorum auctoritate in præcis terminis hujus Statuti Asculani Rota aliàs dubitavit in una Asculana, de qua decis. 710. num. 2. par. 1. rec. & explicite ita firmavit in Asculana dotis 24. Martii 1664. coram Verospio, cum distinctione tamen, an commodum viri esset omnimodum ac principale, vel potius secundarium & in parte.

Quo posito dicebant, non obitare præcedens testamentum conditum de anno 1641 per quod posita etiam istius posterioris invaliditate, dictorum fratrum præteritio exclusa remanebat, quoniam in revocatione, seu cancellatione testamenti non requiritur illa solemnitas, quæ necessaria est in consecutione, ut firmat *Bald. conf. 209 lib. 4.* cum quo pertransit *Ursill. ad Afflict. dicta decis. 260. num. 6.* Ideoque dicebant, quod hoc posterius testamentum, sufficeret quidem ad infirmationem præcedentis, cujus expressam revocationem continebat, non autem suffragaretur quoad alia de novo disposita.

Super his autem ex parte eorumdem fratrum pro veritate consultus; Contrarium respondi probabilius videri, consulendo, ut abstinerent à susceptione hujusmodi litis, cujus certa succumbentia potius timenda videbatur; Tum quia ultimum testamentum validum, ut infra videbatur, Tum etiam quia posita istius invaliditate, subsisteret primum, unde propterea effectus esset idem.

Quatenus enim pertinet ad primam inspectionem super posterioris testamenti validitate; Quamvis *Eugen. & Panzirol.* ad pecuniam, seu causæ opportunitatem scribentes ita firmant: Contrarium tamen omninò verius dicebam, Tum ex majoribus auctoritatibus; Tum fortius ex melioribus rationibus; Attentis etenim auctoritatibus, ut viri interventus per hujusmodi Statuta in testamentis uxorum requisitus, percutiat potius ejusdem viri interesse, quam integrationem testare debentis, ideoque prohibitum non sit, ut consensum præcedat, vel subsequatur, sive ad favorem ejusdem consentientis interponatur, firmant *Bald. in l. unica, Cod. unde*